

LECTULUS GENIALIS

*Admirum hujusmodi IN QUO HUNGARIC. O. S. P. P. Cre
compactus ab. 1746.*

Sponsus, & Sponsa com-
morantur.

Imprimatur *primi* *cit.* *1746* *1746*

PRÆDIKATIO,

V. Revid Nagy *MELLYET* *Geniendia* *O. S. P. P.*

Egy árva, Gyöngye, Alázatos Szűznek (fel-ta-
laltatik benne az neve) készet.

Anno *Tekéntetes, és Nagyságos* *1746.*

SZILY ANDRAS

Scopiai Püspök, Földvári Apátur, Eszter-
gami Canonok, Császár, és Koronás Király
Urunk ó Felsége TANÁCSA.

Nyomtattatott Nagy-Szombatban, az ACADE-
MIAI Bötükkal, SRNENSKY MATYAS által.
1682 Elztendőben.

CELSISSIMO
PRINCIPI

DOMINO, DOMINO

EORGIO
SZELEPCHENY.

Ecclesiæ Metropolita-
næ Strigoniensis

ARCHIEPISCOPO.

LOCIQUE AC COMITATUS
EJUSDEM SUPREMO AC PERPETUO
COMITI, PRIMATI REGNI HUNGARIÆ,
LEGATO NATO, SUMMO, ET SECRETARIO
CANCELLARIO, SACRÆ CÆSARÆ
REGIÆQUE MAJESTATIS INTIMO
CONSILIARIO.

Prælato, & Patrono Gratiosissimo.

Alaminthogy mind eddig-is, Nagyságodnak mint kegyelmes méltóságos Fejedelmi Prælátus Urunknak leg-kisfebb Káplánnya lévén, az én vékony tehetségem mértéke szerént, úgy igyekeztem hivatalomnak meg-felelni, hogy Nagyságodnak mint kegyelmes Uramnak parancsolattyára, szolgálattyára, kezeim, lábaim mindennemű erőmnek tehetségével mindenkoron készen voltanak; úgy mostan-is szívűből kívánnám annyira-való erőmet, tehetségemet, hogy Nagyságod kedve szerént gyakrab alkalmatossággal mutathatnám-meg köteleltségem szerént-való kész akaratomat, szolgálatomat. De mivelhogy Nagyságodnak régen meg-ért bölcseséggel teljes Elméje, esztet mélyebben által-érti; az esztendőik szaporodása mellett fogyton fogy a' testi erő, és a' vénségre hailot léleknek sörénnyeb az akarattya, igyekezete, kívánsága, hogy sem mint keze, lába ereje, tehetsége: azért kegyes bocsánatot várok Nagyságodtól, ha nem úgy felelhetek meg köteleltségemnek

✽✽✽

nek, az mint talán kívántatnék. Mindazonáltal hogy még-is a' mennyire lehetséges, köteles szolgálatomnak hivatalyárul el-ne felelkezzem, gyarló kezem munkáját, pennámnak bőjti stylusát ezen csekély Prædikáziomnak bé mutatásával Nagyságodnak mint kegyelmes méltóságos Prælátusomnak alázatos szível ajánlom. Tudom, Nagyságod mindenkoron gyönyörködöt az Isten igéjének tökéletes értelmében, hirdetésében, és annak buzgo hirdetőiben; de mivel már mellyemnek erőtlensége nem biztat a' tőn szóval-való prædikálláshoz, még-is a' mit írással segíthetnék az keresztyén hiveknek gyarapodására, egyházi hivatalóra tekintvén, örömezt el nem mulatom. Hanem tudván ezen kevés munkámnak gyarló voltát, akarám Nagyságodnak, méltóságos kegyelmes Fejedelmi Urunknak neve alatt ki bocsáttani, hogy Nagyságodnak méltóságos fenyegetésűl, szükséges erőt, és illendő ékelséget nyervén, foganatosabbban használhasson az eggyűgyű Istenfélő hiveknek épületire: kiváltképpen pedig ezeknek az ártatlan szerzetes szűzeknek vigasztalására, a' kik Nagyságodnak Atyai gondviselése alatt lévén, imádgák, hiszem, velem eggyűt az jó Isten, hogy az ő mennyei, kegyes,

A 3

és

(✱)

és bölcs gondviselése szerént, országunknak se-
géttségére, örömére, élteffe, és szerencsétteffe
Nagyságodat, mint kegyelmes Urunkat, mel-
lyet én-is szívből kívánván, maradok

Nagyságodnak, mint Nagy Kegyelmes

PRÆLATUSOMNAK

Alázatos holtig-való Szolgája,
Kaplánnya

SZILY ANDRAS,

Scipiai Püspök.

⑤)(1)(5)

*Capilli capitis vestri numerati sunt, & capillus de capite ve-
stro non peribit.* ^{71.} Lucæ cap. 12 & 21.

NEm kértlem, ha én nem mondanám-is
nyilván tudgyátok láttjátok magatok-is,
hogy az Felséges Ur Isten valamit az Embe-
ri Nemzetnek szépségére, éketségére föl-
talált, és teremtet, de azok közt hanem El-
ső bizony nem-is utolsó az szép Haj, mely
mind természetit, mind ábrázattját az Embernek anyira
szépíti, ékecséti, oly czinossá, tiztessé, tekintetessé teszi
hogy azt merte fölöle dicsőséges Sz. Ambrus l. 5 Hexam:
mondani: *Casaries veneranda est in senibus, colenda in Sacerdoti-
bus, terribilis in Bellatoribus, decora in Adolescentibus, compta in mu-
lieribus, dulcis in pueris*, az az, az szép Haj bölcsületes az Vé-
nekben, tizteletes az Papi rendben, rettenetes az Vi-
tézekben, gyönyörös az Iffiakban, cínös az Aszfzo-
nyokban, kedves, kellemetes az Gyermekekben

Innet vagy az, hogy nem csak az Sidók és Ro-
májak, hanem más előkelő hires Nemzetségek-is min-
denkor nagyra bölcsüllötték, és igen igen szorgalmatos-
kottanak az Hajnak nevelésében, szépségeknak, sza-
badságoknak, Uraságoknak, Méltóságoknak nyilván-va-
ló bizonyos Jelének, billegének tartván az szép hajati
Absolon fölö az mondgya az írás, 2. Regum. cap. 14.

Quando

(2)

Quando sondebat capillum, quia gravabat eum Casaries, ponderabat capillos capitis sui 200 siclis, oly szép haja volt Absolonnak, hogy annak sűrű volta miatt, mely útét terhelli vala, minden eztendőben meg-köllöt niretni, és 200 Sicluson, az az 80 aranyon adatta-el az, nagy renden való Uri Fő-Afzszonyoknak, kik magok hajok közzé szokták-vala Absolon feniés haját egyeliteni, hogy hajokra szolgálván az fényes Nap, arany színű fényes hajokkal úkis annyival inkább tündöklենének.

Antonius Verus, Commodus, Lucius, és Gallicius Romai Császárokról Lampridus és mások is írják: tantam habuisse curam flavescerentium capillorum, ut capiti auri ramenta aspergerent, quo magis coma illorum illuminata flavesceret, annyira szorgalmatoskottanak hainali színű szép hajoknak nevelésében, hogy azok közzé arany fonalakat creztettenek, mellyek őszve egyeledvén több hajok szálaival, csodálatos ékecséggel fénjesítették őket.

Hasonló dolgot ír Sido Josephis lib. 8. cap. 7. Salomon Király inasirúl: *Equis optimis insidebant Salamonis equites, flos juventutis, prolixus, capillitio conspicui, ad hac ramentis auri capillos quotidie spargebant, ut ad solarium radiorum contactum fulgur e capitis illorum reflecteretur.* az az Salomonnak Udvari fő lovaira szép hajú válogatot deli iffiak ültenek; kik mindennap sárga színű hajokat arany porral hintették, a' végre, hogy hajokra szolgálván az napnak fényes sűgári úkis pillagóssan, villámossan csillámlonának. De ne szolljunk az régiekről, mind ez mái napig-is mely nagyra bocsúllik ez világ Fiai, és leányi hajokat, hiszem láttjátok magatok-is, midőn hajok kedvéért, csak Isten tudná elő számlálnyi, mennyi fodorító vasakat tüzesétenek, mennyi ollókat tompítanak, mennyi fűszűket változtatnak, mennyi ecseteket kop-

tat.

X3

tatnak, mennyi fők tüköreket törnek, rontanak, mennyi fű szerzamos porokat vesztegetnek, mennyi olajt, irat, vizeket égetnek, emésztene, az egy hajokban heljhesztetvén szépségeknék leg-nagyob eminentiáját, és főb voltát, az kik közül fokban, fokban (ő mely nehezen kől eszt ki mondanom) fokban mondom magok hajokból gúst csinálnak az njakokra, kötelet az torkokra, kinél fogva Absolonnal egygút pokolban fel-akasztálnak.

Valaminémű nagy ékecségnek tartották pedig az haját, és annak nevelését, ez világ fiai, és leányi, viszontag és ellenben annyi kissebségnek, gyalázatnak, szégyennek, itélték annak el-meczését; el-anyira, hogy az kinek haját el mecztették azt szabadságátul meg-fosztatot szolgálának, rabnak állították. Ezért közönséges szokásul vették volt az Nemzetségek, hogy meg-nyitették az szolgálakat, és rabokat, a' végre hogy illjen bizonyos billeg lévén, az Ur az szolgátul, az Nemes az nemtelentül, az szabad az rabról meg-ífmértetnék.

De hajjuk el-ezeketis, és tekéncsünk az Istennek az ő kedves szolgálaira, és szolgáló leányira, kiknek edes üdvözétönk maga mondgya: *Capilli capitis vestri omnes numerabuntur, et capillus de capite vestro non peribit*: az fejeteknek haj szála mind meg-vannak számlálva, és egy haj szála a' fejetekről el-nem vész; kik látván hogy ez világ hívságos fiai, leányi az haiban heljhesztetik kiváltképpen-való dicsőségeket, pártot ütnek ezek ellen, és vagy magok el-nyirik, vagy másokkal túból ki meczetik az ő hajokat.

Kiket szép hasonlatossággal ad előnkben az Sz Lélek Ur Isten ekképpen szólván Cantic. 4. *Sicut greges consuevit, qui ascenderunt de lavacro*, az az, hogy olyanok,

B

mint

(4)

mint az meg-niretet nájaiak, melljek fel-jöttek az földből.

Nem egjebök ezek az meg-niretet nájaiak az szerzeteseknél: kikirül mondgya Szent Agoston in Pál. 94. *Eos praeceptum Domini torondit, dicentis: vade, vende omnia, quae habes, & da pauperibus*, meg-nirte őket az Istennek amaz parancsolattja: meny el, ad-el mindenedet, az mid vagyón, és ad az szegényeknek.

Szent Bernard serm. 63. *Quam bene monachi tonsis ovibus comparantur, quia revera tonsi sunt, quibus nec corda, nec corpora, nec aliquid mundanum in proprietate relictum est*: bezeg heljessén és méltán hasonlétatnak az szerzetesek az meg niretet Nájayokhoz ugymond, mert bizoniára valoban meg vannak niretve, az kiknek sem szívek, sem testek, semmi világi jók nem tulajdonok, nem sajátjok.

Innét nylatkozik ki azis, mért hogy az Istennek szerzetes Leányi be lépven az szent szerzetben, leg-első-benn-is el niretik Hajokat; Eggjért azért, hogy azzal meg-mutassák ez világ szépségének, Javának, Pompájának meg-vetést, meg-utálását: másikért, hogy hajok el-nirésével azt-is meg-bizonjécsák, hogy ők már egiedül az Krisztus JESUSnak szolgálói, Rabiai, Jegiesi, és nem másé senki-é.

Ezek közzé az meg-niretet Nájaiak közzé vagy be számláltatva Te-is Csátari Juliána, gyöngé alázatos Hugom, édes Atjámfia, szolgálójává, Rabjává, Jegiesévé lettél ez máj napon hajad meczése által az JESUSnak; Ez az Te örömednek, *Nuptiae Agni*, kívánatos, örvendetes Napja: Völegény az ártatlan Bárány az JESUS. Öröm Annja az Boldogságos szép Szűz MARIA, Njoszoljo Aszfzonymod az Mater Abbatisia, Te magad Menyaszfonka, Musikáid az Angyalok, Vendégid szép szűz

Társai.

(5)

Társaid, Lakadalom házad az Claftrum, Hit az Professiod, menyiegzős Agiad az Keresztfa.

Az az Keresztfa, melyrül maga édes üdvözétónk azt mondgya az szerzetes léleknek: az ki utannom akaszonnyi vegye fel az Keresztet minden nap; Az az Keresztfa melyrül magok-is az szerzetes lelkek azt mondgyák szent Pallal együt: az Krisztus JESUSsal meg-féztettem; az kik az Kritus-é, az ő testeket meg-féztették; Tavúl légyen én tülem másban dicsekednem, hanem csak az mi Urunk Krisztus JESUSnak az ő Keresztiben, ki által nekem ez világ meg-féztetet, és én-is ez világnak.

Ez áldot szent Keresztfa édes Húgom az Isten Fiának menyegzős ágya, melyre te-is ez máj nap fel hágsz; jelen vagyok én-is ilyen jeles örömed napján, és hogy az több hivatalosok közöt ne hivalkodgyam, meg-akárom mutatnyi, hogy: *Capilli capitis tui omnes sunt numerati, & capillus de capite tuo non peribit*: az az hármos kötelet cúnalok az te gyöngé, vékony hajad szálaicskáiból, de olyat, az mellyel tégedet mint új menyaszfonkát az te mennyei völegényednek az édes JESUSnak ágyához, Keresztfájához örökösfe le-is kötözlek. Azomban csendessen viselleyed szokásod szerént magadot.

Le akarván egykor írnya az mennyei Völegény tetétül fogva talpig az Anyaszent-egyházot, mint egyetlen egy szerelmes jegyesét, több ékes teteminek, taghja-inak ki ábrázolása után az haját sem feleitterte-el, hanem azt mondotta felőle Cantic. 4. *Capilli tui sicut greges conserarum, quae ascenderunt de monte Galaad*: szép vagy te én jegyesem, én mátkám, az hajad olyan mint az kecskék nyájai, mellyek az Galaad hegiérül fel-jöttek. Ezeket az szép nyájokat, és azoknak gyapiokat hogy meg

B 2

éresük,

(6)

ércsük, tudnunk kel azt, hogy Galaad hegie annyit té-
fzen, mint *Acervus testimonij*, *Acervus Professionis*: az az:
Valásnak, bizonyság tételnek teteje, mely Galaad tete-
jén az az szerzeteseknek leg-első Attya Illés lakot vala-
ha, *cum Filijs Prophetarum* szerzetes Fiaival, tárfaival eg-
gyüt. Ez az Galaad hegye, kövér, igen siros, fenő
viaffzal, myrrha fengéjével, drága illatú fű szerzámok-
kal, bőséges léven, azzal táplálta, éltette az ő tetején
jő nyájokat; mely nyájak azon Galaad hegyének,
kövér olajjal, fírral izzadó fái alatt meg-álván, napon-
ként magokra cseppegtették, sárga színű, fénjes ki-
csurgo gyántáit, nedveségét az fáknek, és mineku-
tanna beléjek szívarkodot, az Nyájak gyapiában öntő-
döt, oly gyönyörűségesse, fénjessé, ragiagóvá tette ő-
ket, mint ha ugyan arany fonállal sürűen meg-hánt
giapiuban, sőt éppen araniban öltözöt Nyájak lette-
nek-vólna.

Illjen az Anyaszent-egyháznak az mi édes Anyánk-
nak az ő Haja-is, mint az Galaad hegyén legelő Njáj-
jak fénjeskedő Giapja.

Nem téfzen egyebet ez az Haj, ezek az szép Njáj-
jak, az Anyaszent-egyházban tündöklő szép szerzetes
Rendeknél; aranj színű giapjuban öltözöt szép Njájak,
kik felebaráttjok szeretetivel, és az Sz Lélek Istennek
boldog tűzével mint valami arannal fényeskedvén, csak
az Mennjei dolgokban, *Conversatio nostra in caelis est* fogla-
latoskodnak. *Ascenderunt de monte Galaad*, föl mennek
Professiojok, be esküvések által *ad Acervum testimonij*, az
szerzetnek magas Hegjére, és tekéltetéségekkel, Angyali
erkölcsökkel, magok jóvifélésekkel, *ascensiones in corde suo*
disponunt, mint ha uj, uj grádicsokat csinálnának, min-
den nap magassab, magassab grádicsra hágnak mind
addig,

(7)

addig, míg az ő Jegjefekhez Sionban nem jutnak.

Meg állapodnak ennek az Galaad Hegyének kövér,
siros gjántával ki toljo Fájánál, az szent Kereszt Fánál,
melynek őd vőféges olajával, úgy mint az Krisztus JE-
SUSnak kin szenvedéséről, drága szent vére ki önté-
séről, keserves haláláról való szívbéli aítatos elmélke-
désekkel, mint valami finum arannal meg-festik Gja-
jokat; az az külső, belső cselekedeteket, indulattjo-
kat, és hogy őket semmi ettől az Elet szent Fájától el-
ne szakaszthassa, fenő viaffzal, mirrha fengéjével, az
szegénységnek fű szerzámával táplállják magokat, s'e-
zekkel mint valami három erős kötéllel, három erős
szeggel szegeznek, lánczollják, szíveket, lelkeket édes
szerelmes Jegjefeknek Kereszt fájához.

Előb megjen édes üdvözetünk az Anyaszent-egy-
ház szép hajának dicséretiben, s' azt mondgya Cant. 5.
Coma capitis tui sicut purpura Regis vincula canalibus: az az, ol-
lyan az te Hajad mint az Csatornához kötöt Királynak
az ő bársonja: más képpen olvassa az 70 Tolmács ezen
igéket: *Coma capitis tui sicut Rex ligatus in trabibus*, *sicut Rex*
ligatus in canalibus, az te Hajad olyan mint az gerendákra
fől kötösztetet, mint az Csatornákra fől függesztetett
Király.

Micsoda Király, micsoda gerendák, Csatornák e-
zek? *Catilius: Christus Rex cum quinque sanguinis canalibus ex*
plagis suis promanantibus, supra crucem amoris vinculis est adstri-
ctus, & clavis tribus confixus, erumpitq; ex plagis omnibus Purpu-
ra: az az Király, nagy Király az mi édes Üdvözetünk az
ki véghetetlen szeretetinek köteleivel, az három erős
vas szeggel hozzá szegeztetett az Kereszt-fának geren-
dájához, és őt mélséges Sebeiből mint valami csurgó
csatornából önti ki bársonj színű, piros, drágálgos Sz.
Vérét.

B 3

Az

(80)

Az Anyaszent-egyháznak szép Haja, *Coma capitis sui*, az az, az szerzetes Rend, *sicut Rex ligatus in trabibus*, hasomlo ehez az királyhoz; meg-állapodik ű is édes Űdvőzétőjének Kereszt Fája alatt nem különben, mint Maria Magdolna, és keserves kinszenvedését szívében forgatván, az ű őt mélységes Sebeiből ki csurgó drága vérevel asztattya fejét, mosogattya lelkét, vidáméttya szívét.

Toáb *vineta canalibus*, nem csak meg-állapodik gyakorta az ő királyának Kereszt fájánál, véres Csatornájánál, az szerzetes jó lélek, hanem *vineta*, *vineta*, ugyan azokhoz kötözi, azokhoz szegezi magát, és mivel három erős szeggel láttya édes Urát föl függesztve, ű is három szeggel, három kötéllel szorította magát az Kereszt fához. Egyik ezüst fonálból álló kötél, azt mondgya Sanchez, mely az Tisztaság; az Szűzesség; második aranyból, mely az szegénység; harmadik veres karmafin Selyemből, mely az Engedelmeség; ezekkel kötöztetik, szegeztetik holtig Ura Kereszt fájához a végre, hogy valamint az ő Mennyei Jegyefe, *ligatus in trabibus*, három szeggel szegeztetett az szent Kereszt Gerendájához, és úgy győzte meg az őrdögöt, az bűnt, az halált, úgy ű is három fogadásával lévén föl feszítve győzze-meg Tisztaságával az Testet, győzze-meg szegénységével ez világot, győzze-meg Engedelmeségével az őrdögöt.

Hallotta édes Anyánk, az Anyaszent egyház az Mennyei vőlegéntől szép Hajának dicséretit: azért ű is Mennyei Jegyesének dicséretire, és tekéntetes, fodor, arany színű hajának föl magasztalására göryed ekképpen szólván: *Coma capitis ejus sicut elata Palmarum*, az én Mennyei vőlegényemnek Haja olyan, mint az Palma fanak

(89)

fanak ágai, és levelei. Az Krisztus Haja azt mondgya Richardus, Cassiodorus, és Gregorius az szerzetesek, kik valamint az Palma-fa az ő tövében fekete, Csekély, szintelen, el-vetet fanak láttatik, de az ő Föli, Teteje, az ő magassan fel nevelkedet Agai, Gyümölcsé igen szép, zöldellő, és gyönyörűséges, és az mennyivel szűlyosab, nehezebb terhel fanyargattatik, annyival magasban, felségesben nevelkedik; úgy az szerzetesek is világ előtt, és külsőképpen, meg-vettetteknek láczának lenni, szegények, nyomorultak, alétak, szintelenek, fonyattak; sőt magok is czégéres gonofz, nagy bűnösöknek ítélik magokat lenni alázatóságból; de mennél inkább meg-alázzák magókat, mennél több szorongatásokkal, inséggel, nyomorúsággal terheltetnek, annyival magasabban járnak, imátságok, és elmékedések által az éghez; annyival inkább fel-magasztaltatnak az Isten-től; és noha fanyargattatik testek ez földön, de llekek mennyei vigasztalásokkal, az az minden gyönyörűségnek kedves ízét föllyúl halladó gyümölcsfel viragzik.

Minden szerzetesnek az az szava, az mit olvasok Cantic. 7. *Ascendam ad Palmam, & apprehendam fructus ejus*: az az: fel hágok az Palma Fára, és meg-fogom annak gyümölcsét. *Tertullianus*, *Cyprianus*, és *Petrus Damianus* ezen az Palma Fán értik az szent Kereszt-Fát, melyet ugyan Palma Fából faragotnak álléttak-is lennyi. Erre az Palma Fára hág fel az szerzetes Lélek midőn szerzetes életével el-szakaszthatlanúl kapcsolja magát a Kereszt-fához, és Professiója által három kiváltképpen való erős, erős szeggel szegeztetik ahoz.

Apprehendam fructus ejus, meg-fogja annak gyümölcsét. *Micfoda* gyümölcsét? Sz. Chryfost. Homil. 22. *Reclutudinem amantem*, igaz szeretetből származot cseleked-

(10)

kedetinek igjenességét, mely az Engedelmesség, *mundum habentem cor*, szívének macula nélkül való szépségét, mely az Tisztaság; *ad caelestia bona currentem*, az Mennyei Jónak el-nyerését, mely az szegénység.

Come capitis ejus sicut elata Palmarum, az ő haja olyan mint az Palma-fának ágai; *Gregorius Nissenus* így olvassá ezen szokat: *Come capitis ejus sicut Abietes*, az az, az ő haja olyan mint az Jegenye fa. Miképpen lehet az, hogy az mi Üdvözétünk Haja, az szerzetesek egy felől olyanok legyenek mint az Palma fa ágai, más felől mint az Jegenye fák, holot igen különböz egyk a' másiktól?

Paulinus, *Beda*, és *Ambrosius* így magyarázzák: az Jegenye fa igen magas helyeken szokot termeni, a' mellett oly kellemetes, és szükséges, hogy az kik *faciunt operationem in aquis multis*, az tengeren járnak, kereskedők, Kalmárok, Országokat hódító vitéz Fejedelmek, leg inkább Jegenye fából csináltatták erős állandó voltaért hajókat, Gálljait.

Beda: *Navicula est arbor Crucis, cujus beneficio mundi fluminibus emersi, obtinemus litus Patrie caelestis*, az az Palma, Jegenye fából való Hajó az szent Kereszt-fa, melynek jó voltával, segítségével győzik meg az szerzetesek ez világ hajóit, és az Mennyei partra jutnak. Hozzá teszi az említet *Paulinus*; *ad auram Spiritus Sancti sensuum suorum sinus pandunt, & cordis sui velum vinculis Charitatis velut funibus antennam Crucis stringunt*: az az, ki nittyák minden érzékenségeknél reitekit az Szent Lélek Istennek fugalására, és az ő szíveknek vitorláit, az Tisztaságnak, Engedelmességnek, szegénységnek köteleivel, mint hatalmas erős lánczokkal, meg-öldozhatatlanul az kereszthez szegeznek.

Az szent Kereszt, az szent Kereszt faja az, az ki nekem

(11)

nekem még az Myrrha hegyét-is eszemben juttattya, melyre föl akarván menni egykor az Istennek szent Fia, így szól az ő kedves szeretőjének *Cant. 4. Vadam ad montem Myrrhae, & ad collem Thuris; veni sponsa mea, veni, veni, coronaberis de capite Amana, de vertice Sanir, & Hermon*; az az, fel-megyek az Myrrha hegyére, és az Tömjén halmára, jű-el velem én Jegyesem, jű el, jű-el, meg-koronáztatol Amana hegyéről, Sanir, és Hermon tetejéről.

Méltán kérdészhetné itten valaki: mit akar az Myrrha hegyével, és az Tömjén halmával, az kire hija Jegyesét az Amana, Sanir, és Hermon tetejéről, és nem egyszer, hanem ugyan háromszor szólittya?

Az Sidó bötű szerént az Myrrha hegye Moria hegyének neveztetik, mely Moria hegyen fel-felzétetet édes Üdvözétünk. Midőn azért az Moria hegyére menvén utánna hija Jegyesét édes Urunk így szólván: *Vadam, & veni*, annit térszen, mint ha azt mondaná: Föl megyek az Myrrha, és Moria hegyére, az Calvaria tetejére, jű utánnam te-is, és az én Keresztemet, testi sanyargatásoddal kövessd; *ad collem Thuris*, buzgó áitatósággoddal, imátságoddal szüntelen tiszteljed, tömjenezzed.

Azért mondgya szent Gergely Pápa-is: *ad montem Myrrhae, & ad collem Thuris sponsus vadit, quia eos familiariter visitat, quos per mortificationem ad alta proficere, & per mundas, ac humiles orationes suaviter redolere perspicit*: az Myrrha hegyére, és az Tömjén halmára megyen az Mennyei Jegyes, és azokat az ő belső titkos Barátit maga követésére szólittya, kik, *semper mortificationem JESU in corpore circumferentes*, mindenkor magok testekben hordozzák az JESUS sanyargatását, és tisztá, alázatos imátságok-

C

kal,

(12)

kal, *Christi bonus odor in omni loco*, mindenütt mint az kedves jó illatú Tömjén, gyönyörűségesen illatoznak.

Ne szálljunk le hirtelen erről az Myrrha, vagy Moria hegyéről, tekéncsünk két felé egy kevéssé, és meg-láttuk Isákot az szép Iffiat, kit föl akart áldozni Abraham az Attya, és hogy könnyebben véghez vihet-e volna szándékját, nem aszt cselekedette csak, hogy az ártatlan Iffiat szerelmes, édes Anyja hire nélkül, ének evadán fel költötte, derék, sötét éjfélnél Házából ki vitte; hanem az rendelt hegyre föl vivén, az tűzre való fakkal meg-terhelvén, azokra le térdepeltetvén, erősfen, szoróssan le-kötöszte maga azon fákhoz, úgy, hogy se kezeivel, se lábaival nem bírván, annival kedvesebb, kellemetesebb Aldozatot tehetet volna az Főlséges Istennek.

Sok szép elmélkedések vannak ez alatt az-szent Iffiúnak az ő példája alatt; Némellyek: *ut esset typus Christi cruci clavus affixi, apud Cornelium*; Némellyek: *Sic Religiosi se per vota alligant DEO, & adstringunt*; az az, azon Peldán értik az szerzeteseket, kik három fogadásokkal, mint valami három erős kötél által köteleztetnek Istenekhez, és annak Keresztfájához. Ezeket emlegeti toab is az elő hozot dicsőöséges szent Gergely Papa, ilyen formán szólván: *Ligati sunt vinculis disciplina DEI, ut nequaquam ad ea qua exteriora sunt, evagentur*; le-vannak kötözve az édes JESUS Regulainak, rendes, merő szentségből fonjot köteleivel, hogy az külső világi dolgokra ki ne futamodgyanak.

Szent Ambrus: *Animus ad crucis lignum spiritualibus funibus est vinciendus, ne lasciviarum moveatur illecebris*, szükség úgy mond az szerzetesek szívének lölki kötelekkel

az

(13)

az Kereszt-fához köteleztetni, hogy ez világi testi jóknak kecfegtető, édesgető, hamis családsága őket meg ne tántorithassa.

Ez okáért nevezi szent Jeronimus is az szent Keresztfát: Sabeknek, az az, *Arbor vinculorum, arbor ligaminum, & Retium*, Kötelekkel, Lánczokkal, Törőkkel meg rakot Fának. Mert valamint hogy Isák az fákra égő áldozatul kötöztetett fel, úgy hogy se kezeivel, se lábaival nem birt; az szerzetes Lélek is akképpen áldoztatik az Ur Istennek, hogy éppen semmie se maradgyon; Testét az Tisztaság által, Lölket az Engedelmeiség által, minden javait az szegénység által mutassa be ő szent Felségének, és ezen formán mutassa meg, hogy ű is hármos kötéllel kötöztetett az szent Keresztnek az ő Fájához.

Az Keresztfának, *o bona Crux, diu desiderata, & jam concupiscenti animo preparata!* az Keresztfának mondompeldája volt Salamonnak amaz ékes hordozó széke is, melynek: *Columnas ejus fecit argenteas, Reclinatorium aureum, Ascensum purpureum* Cant. 3. Oszlopit ezüstből, Támasztat aranyból, Gradicsát vörös bársonyból cinálta volt Salamon. Ezen az hordozó széken az 70 Tolmács *Leetulum Genialem, in quo Sponsus cum Sponsa commorantur*, érti az Menyegzős Agyat, melyben az Vőlegény, és Menyasszony nyugszik.

De az 70 Tolmács után had szóllyak én is hozzá: Lélek szerént ez az hordozó szék, és Agy jelenti az Keresztfát, az mely Keresztfán az szerzetes Lélek nyugodalmassan hordoztatik az ő Mennyei vőlegényétől.

Három színt foglal magában ez az gyönyörűséges ágy, fehér, vörös, és arany színt; mit példázzon pedig ez az három szín, jussanak eszünkben azok az Isten szol-

gálat.

C 2

(14)

galattýára föl szenteltetett személyek, kiket az ő törvényben Nazaræusoknak neveztenek, és az kik nyilvános elől járó példái voltak az Mostani szerzeteseknek. Ezekről így szól Jeremiás az Proféta Threnor. 4. *Candidiores nive, nitidiores lacte, rubundiores ebore antiquo, Sapphiro pulchriores*, az Nazaræusok Fejérek az hónál, fényesek az Téinél, pirosak az Elefánt csontnál, szípek az Safírnál.

Magyarázza ezeket az három színeket Cornel. à Lapide és azt mondgya: *in nive, & lacte significatur Religiosorum Castitas; in ebore antiquo iustis, & fortis obedientia; in Sapphiro, qui celestis est coloris Paupertas*: az az, az fejér hón és téjen példázatik az szerzetesekben lévő tisztaság; az piros Elefánt csontor az alhatatos Engedelmesség; az Eg színű Safíron az fanyarú szegénység: ezt az három színt foglalja magában az Mennyei vőlegénnek Agya, Keresztfája; ezen az három mint erős oszlopokon, arany támaszon, bárfony grádicson áll, és épül; ezek által nyugszik üdvösséges nyugalomban az Keresztjának székiben, és Agyában az szerzetes Lélek.

Annakokáért édes kicsiny Atyámfia, édes kedves Hugom, máj menyafizzonyká, mennyei vőlegénnek választot jegyese, imé kész immár az Agy, az Isten Fiának menyegzős Agya, az Sz keresztfa: *Ascende securus, quia desideras Caelum, non te terreat scalarum angustia, nec altitudo, nihil timeas, non nutant gradus ejus, quos ille Architectus sic confirmavit, ut in ejus ligno Manus suas affigi voluerit* Aug de Cat. tom. 9: hágfölbátran, ha menyben kívánczol menni, reá támaszkodot, és reá fekűt erre elsőben az te Jegyese; meg ne ijesszen annak szorossága, vagy magassága, ne fély semmit, nem ingadoz az grádicsa; mely hogy erősséblégyen, azt az mennyei fundáló kemény vas szegekkel föl-feszítet, tulajdon maga kezeivel meg-erősítet.

Talám

(15)

Talám attúl tartasz, rettegsz, hogy nyomos példát nem látsz, melyet követhes: *Vade post vestigia Gregum*, eregy az Nyájak után, *vade post Greces tonsurum*, eregy az magadhoz hasonló, de náladnál előbb meg niretet Nyájak után, és nem edgyet, kettőt, hanem számos ezereket találsz, kiknek ösvényeket, szentséges nyomokat bátran követheted. Nem küldlek idegen nemzetek köziben, noha előbb rakhatnám mind azok között is elsőben: Dicsőséges szűz szent Clárát, kirül még idején-korán meg-jövendőlőtte volt azt az Proféta Jsaías cap. 18. hogy *Clara, est sicut lux meridiana*, olyan volt, és világ végezetig olyan léfzen szűz Sz. Klára, mint az Egen függő dél tájban tündöklő, ragjagó szép fényes nap.

Az uránamaz csudálatos, hallatlan, és emberi erővel követhetetlen szent életű Teréziát is, az ki 40. esztendeig rettenetes fej-fajafokat szenvedvén, kezei, lábai öfve sügorodással terheltetvén, tüzes paroxizmusokkal gyótródtetvén, tovább húz esztendeig az éjeli késértetektől tagithatlanul ostromoltatván, az sötétség miniszterének merő szabad prédára adatván, minden löki vigasztalásoktól meg fosztatván (bezzeg nagy kereszt) mint-ha ugyan valami erős gyémántból let volna alkotva, minden panasz, minden könyhullatás nélkül az kemény száraz tövisseikkel meg-rakot nyólszóján nem különben hanem valamint amaz Tengeri habok között, gyönyörűségesen éneklő Sírénak, ű-is, ű-is, az ő szerelmes Jegyésének füle hallotára, olly mutétumot mondot, melyet soha még ez világ nem hallot vala, kicsodát *aut pati, aut mori; aut pati, aut mori*.

Akarjátoké tudni édes kedves szűzeim, mit tesz ez az mutétom? Tük is muskával tartjátok éjjel, nappal az ődes Jést; de szűnytek meg egy kevesé, és ne már engemet, hanem halljátok magát szűz Sz. Teréziát: *aut pati,*

C 3

518

(16)

aut mori; aut pati, aut mori. mintha azt mondaná:

Elet, mellyen annyira kapnak ez világnak az ű Fiai, és Leáni ha űres vagy azoktól az nyavalyáktól, kinoktól, az mellyeket én eddig szenvedtem, nem kapok te rajtad; mert csak azért kívánok élni: *aut pati, aut mori*, hogy vagy szenvedgyek, kinlódgyak, vagy meg-hallyak.

Halál, ki az emberi nemzetségnek legrettenetesebb ellensége vagy, ha vigan, és a' végre jűsz hozzám, hogy egyszer már az én számlálhatatlan kinaimnak végét szakaszad, én tégedet bizony hozzám nem erefztlek; miért? azért, mert mást nem ohajtok, hánem csak azt: *aut pati, aut mori*, hogy vagy toáb, toáb szenvedgyek, kinlódgyak, vagy meg-hallyak.

Te Pokol azt gondolod talám, hogy engemet az te fejedelmed Luciper, annak az ő lélek győtrő, lélek hóhérló ministeri meg-ijesztenek? hiteisd-el azt magaddal, hogy az Egek malasztja velem léfzen, bizony ott-is kész vagyok szenvedni; mert mást semmit nem keresek, hanem: *aut pati, aut mori*, csak azt, hogy vagy szenvedhessek, kinlódhassak, vagy meg-halhassak.

Paradicsom, ki az meg-boldogúlt szentek Lelkeinek, az tellyes szent Háromságnak örökös lako helye vagy, talám azért mustrálad előttem az te gyöngyből álló drága Soronpóidat, Jaspisból ki rakot gazdag Falaidat, Safirból ki vágot Sugár oszlopidat, aranyból öntöt padimentumidat, hogy azokkal meg-hódíts engemet? Az egész világ, az egész Angyali karok előt meg vallom, tudománt teszek, hogy ha te hozzád szenvedés nélkül juthatnék, bizony inkább úgy kerülnék mint az poklot; miért? azért, minden kedvem, kívánságom csak az; *aut pati, aut mori*, hogy vagy szenvedhessek, kinlódhassak, vagy meg-halhassak.

Te

(17)

Te hozzád-is fordítom az Mutetumot szerelmes: des Jegyesem, édes JI SUSom; az ki ennékem, méltatlan feregnek kezemet fogtad, és akképpen Jegyeseddé változtottál; ha ez az kéz fogás arra-való, hogy az én 40 esztendeig tarto sűrű fok kinaimban vigasztallyon, annak is ellene mondok; de ha arra-való, hogy én nekem nyoszolyául az Keresztet, gyűrűül az vas szeget adod, azon szívem, lölköm meg-nyugszik: mert hitem tartya: *aut pati, aut mori*, hogy vagy csak szenvedgyek, kinlódgyak, vagy meg-hallyak.

Valóban szép példák ezek; de hogy az olaszok, az Spaniol, dicséretes, emlekezetes, híres, szent nevek ne idegenicfen, irthon-való, örök emlekezetre méltó frissebb példáid is vannak.

Az Méltóságos Fejedelem Aszfzony, nagy Mater Abbatisa, Ordodi Rosalia, Groff Forgács Clara, Groff Erdődi Angelica Constantia, ékes nyelvű (Csak nem magyar Tullianak nevezem vala) azis MATER Abbatisa, az többi, kiknek nevek: *in libro vite sunt scripta*, az JESUS, az ki élet maga tenyerére irta neveket, ezek minnyájon az szent Keresztához ragaszkodottanak, az ő édes vőlegényének szolgálattára kötelezték holtig magokat, azért Teis ezeket kövessed, hogy az örök boldog lakodalomban

beis mehes. Mellyre segélyen az Atya, Fiu, szent Lélek Ur Istén. A M E N.

Bíró (János) Graf Kőrös István
halottas dívereke.

